

1. Művészetterápia mesterképzési szak - Mintatanterv

ismeretkörök és tantárgyaik felelősök	félévek				tantárgy kredit-száma	számon- kérés (koll / gyj /egyéb)
	1.	2.	3.	4.		
	tantárgy <u>féléves</u> tanóraszám, tanórátípusa (ea / sz / gy / konz) / kreditértéke					
A törzsanyag ismeretkörei						
Pszichológia művészetterapeutáknak ismeretkör – felelőse: Dr. Osváth Anikó elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet						
1. A pszichológia alapjai Dr. Osváth Anikó	14 ea /2 kr				2	koll
2. Személyiség- és fejlődépszichológia Dr. Osváth Anikó	14 ea /3 kr				3	koll
3. Pszichoneurofizio- lógia Dr. Simon Mária	14 ea /3 kr				3	koll
Pszichiátria művészetterapeutáknak ismeretkör – felelőse: Dr. Osváth Péter elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet						
1. A pszichiátria alapvonalai 1-2. Dr. Osváth Péter	14 ea /3 kr	14 ea /3 kr			6	koll
2. A pszichodiagnosz- tika alapjai Dr. Osváth Anikó		14 ea /3 kr			3	koll
3. Rehabilitáció és szocioterápia Dr. Osváth Péter		14 ea /3 kr			3	koll
A segítő kapcsolati munka elmélete ismeretkör – felelőse: Prof. Dr. Tényi Tamás elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 20 (kredit%) elmélet, 80 (kredit%) gyakorlat						
1. Bevezetés a művészetterápiákba Prof. Dr. Tényi Tamás	14 ea /2 kr				2	koll
2. A segítő kapcsolati munka a művészet- terápiákban Prof. Dr. Fekete Sándor	14 gy /3 kr				3	gyj
3. Tapasztalati tanulás bázison 1-2. Dr. Osváth Péter	30 gy / 3 kr	30 gy / 3 kr			6	gyj
Kultúrtörténet és művészetelmélet ismeretkör – felelőse: Dr. Herold Róbert elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 70 (kredit%) elmélet, 30 (kredit%) gyakorlat						

1. Művészetszicho- lógia 1-2. Dr. Bandi Szabolcs	14 ea /2 kr	14 ea /2 kr			4	koll
2. Művészet és pszichiátria 1-2. Dr. Herold Róbert	14 ea /2 kr	14 ea /2 kr			4	koll
3. A művészetterápia kulturális és művészettörténeti vonatkozásai 1-2. Tóth Eszter	14 gy /2 kr	14 gy /2 kr			4	gyj

a törzsanyagban összesen	98 ea	70 ea			43 kr	9 koll 3 gyj
	58 gy	44 gy				
	25 kr	18 kr				

Művészeti áganként szervezett specializáció ismeretkörei/tantárgyai Képzőművészet-terápia (felelőse Dr. Simon Mária) Zeneterápia (felelőse Prof. Tényi Tamás)						
Művészeti ágak megfelelő terápiák elmélete és gyakorlata ismeretkör – felelőse: Prof. Dr. Tényi Tamás elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet						
1. A művészeti ágak megfelelő művészetterápia elmélete és irányzatai Prof. Dr. Tényi Tamás Dr. Bandi Szabolcs		14 ea / 4 kr	14 ea / 4 kr		8	koll
Metodika ismeretkör – felelőse: Dr. Simon Mária elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet						
1. Metodika 1-2. Dr. Simon Mária Dr. Kanizsai Melinda		14 ea / 4 kr	30 ea / 6 kr		10	koll
Alkalmazott művészetterápia ismeretkör – felelőse: Dr. Simon Mária elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet						
1. Alkalmazott művészetterápia I. / (prevenció, fejlesztés) Hamvas Edina				20 ea / 3 kr	3	koll
2. Alkalmazott művészetterápia II. (pszichiátria, addiktológia, rehabilitáció) Dr. Simon Mária				20 ea / 3 kr	3	koll
3. Alkalmazott művészetterápia III. (geriátria, szomati-kus medicina) Dr. Varga Júlia				20 ea / 3 kr	3	koll

Önismeret, szupervízió ismeretkör – felelőse: Hamvas Edina elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat						
1. Esetelemzés, szupervízió 1-2. Dr. Varga Júlia Dr. Pusztai Katalin			14 gy / 2 kr	14 gy / 2 kr	4	gyj
2. Önismereti csoport 1-2. Dr. Osváth Péter Hamvas Edina Dr. Pusztai Katalin Telek Lilla			30 gy / 1 kr	30 gy / 1 kr	2	gyj
3. Társterápiák 1-2. Dr. Kanizsai Melinda Hamvas Edina			14 gy / 2 kr	14 gy / 2 kr	4	gyj
Művészeti ágak megfelelő alkotói / előadói gyakorlat ismeretkör – felelőse: Dr. Hegyi Csaba elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat						

1. Műtermi / próbatermi szakmai tevékenység Dr. Hegyi Csaba Dr. Zsin Bence Dr. Burkus Judit Dr. Varga Tünde Dr. Hoffner Tibor Dr. Kanizsai Melinda	50 gy / 5 kr	50 gy / 5 kr	30 gy / 3 kr	30 gy / 3 kr	16 kr	gyj
2. Művésztelep / mesterkurzus Dr. Hegyi Csaba Dr. Hoffner Tibor			20 gy / 4 kr		4 kr	gyj
szakdolgozat			6 konz / 3 kr	6 konz / 7 kr	össz. 10 kr	beszámoló záróvizsga
a szakon eddig összesen	98 ea 108 gy	98 ea 94 gy	44 ea 108 gy 6 konz	60 ea 88 gy 6 konz	110 kr	14 koll 2 besz 8 gyj
	30 kr	31 kr	25 kr	24 kr		
szabadon választhatók (az adott szak KKK-ja szerint, többnyire legalább az összkreditek 5%-a)						
A hallgatók felvehetik a karon az adott félévben meghirdetett valamennyi szabadon választható kurzust, illetve a Pécsi Tudományegyetem Campus-kredit programjában felajánlott kurzuskínálatból is válogathatnak minimálisan 6 kreditértékben.						
	30 ea / 2 kr		30 gy / 2 kr	30 ea / 2 kr	6 kr	koll, gyj
szakmai gyakorlat (az adott szak KKK-ja szerint):						
Intézményen kívül szervezett összefüggő gyakorlat		2 kr	2 kr		össz. 4 kr. 120 óra	
a szakon összesen	128 ea 108 gy	98 ea 94 gy	44 ea 138 gy 6 konz	90 ea 88 gy 6 konz	120 kr	16 koll 2 besz 9 gyj
	32 kr	33 kr	29 kr	26 kr		

2. Ismeretkörök/tantárgyi programok, tantárgyleírások

Az ismeretkör: **Pszichológia művészetterapeutáknak**

Kredittartománya (max. 12 kr.): **8 kredit**

Tantárgyai: 1) **A pszichológia alapjai** 2) **Személyiség- és fejlődépszichológia**
3) **Pszichoneurofiziológia**

(1.) Tantárgy neve: A pszichológia alapjai	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a pszichológia alapfogalmainak, legfontosabb kutatási módszereinek és alkalmazási területeinek megismertetése a művészetterápia területén dolgozó szakemberekkel. Bevezető szintű áttekintésre kerülnek a biológiai megközelítések, a kognitív pszichológia alapvonalai, az interperszonális szemléletű elképzelések, mind történeti, filozófiai keretében egyaránt. Felvázolásra kerülnek a lélektan tudományának alapelméletei miként járulhatnak hozzá az alkalmazott területeken történő hatékony és naprakész munkavégzéshez a normál populáció és a pszichopatológiai területén egyaránt. A pszichológiai vizsgálatok legfontosabb formáinak megismerése által a kurzus hozzájárul, hogy a művészetterápia területén dolgozó szakember megbízható módon legyen képes szakmai szupervízió mellett kutatásokat tervezni, kivitelezni, a releváns tudományos eredményeket kritikus módon értelmezni.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: Pléh, Cs. (szerk.) (2021). <i>Pszichológia</i> . Akadémiai Kiadó. ISBN: 978-963-454-638-2 Oláh, A. (szerk.) (2006). <i>Pszichológiai alapismeretek</i> . Bölcsész Konzorcium. ISBN: 963-970-473-3 Szokolyszky, Á. (szerk.) (2006). <i>Kutatómunka a pszichológiában: gyakorlatok</i> . Bölcsész Konzorcium. Bernáth, L., Révész, Gy. (szerk.) (2000). <i>A pszichológia alapjai</i> . Tertia. ISBN 963 858 662 1	
Ajánlott irodalom: Atkinson, R. C., Hilgard, E. (szerk.) (2008). <i>Pszichológia</i> . Osiris Kiadó. ISBN: 978-963-276-372-9 Bányai, É., Varga, K. (szerk.) (2012). <i>Affektív pszichológia</i> . Medicina, ISBN: 978-963-226-390-8 Vas, B. (szerk.) (2015). <i>Zenepszichológia tankönyv</i> . Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet. ISBN: 978-963-642-777-1	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none">- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.- Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none">- Képes a művészetterápiás folyamat hatásának kiértékelésére.- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none">- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.- Szakmai és nyelvi ismereteit folyamatosan fejleszti	

<p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra - Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Anikó adjunktus
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Anikó adjunktus

(2.) Tantárgy neve: Személyiség- és fejlődépszichológia	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja áttekinteni a személyiség- és fejlődéslélektan alapkérdéseit. A tantárgy során a hallgatók átfogó képet kapnak a személyiség struktúrájáról és mechanizmusairól. Különböző elméleti megközelítésekből tárgyaljuk a személyiség fejlődési sajátosságait. A biológiai perspektívából kiindulva, az öröklődés- és evolúciós elméleteken át, a pszichoanalitikus, kognitív és tanuláselméleti ismereteken keresztül nyerünk betekintést a személyiség szerkezet és dinamikai jellegzetességeibe. Szem előtt tartva a képzés célját és jellegét, mindezt az ismeretanyagot a motivációk hierarchikus szerveződése, a teljesítményszükséglet, az önmegvalósítás, valamint az alkotás és kreativitás szemszögéből is elemezzük.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Carver, C. S., Scheier, M. F. (2011). <i>Személyiségpszichológia</i>. Osiris Kiadó. ISBN: 9633793072 Cole, M., Cole, S. R. (2003), <i>Fejlődéslélektan</i>. Osiris Kiadó. ISBN: 9789633894736 Fónagy, P., Target, M. (2005). <i>Pszichoanalitikus elméletek a fejlődési pszichopatológia tükrében</i>. Gondolat Kiadó. ISBN 9639567809 Mírnics, Zs. (2006). <i>A személyiség építőkövei. Típus-, vonás- és biológiai elméletek</i>. Bölcsész Konzorcium. ISBN 963 9704 17 2.</p> <p>Ajánlott irodalom: Atkinson, R. C., Hilgard, E. (szerk.) (2008). <i>Pszichológia</i>. Osiris Kiadó. ISBN: 978-963-276-372-9 Pléh, Cs. (szerk.) (2021). <i>Pszichológia</i>. Akadémiai Kiadó. ISBN: 978-963-454-638-2</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére - Személyre szabottan, az önkifejezés és a személyes növekedés támogatásával, hatékonyan működik együtt klienseivel a segítő kapcsolatban. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt. - Megfelelő önismeret és társismeret jellemzi. 	

<p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi. - Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Anikó adjunktus
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Anikó adjunktus

(3.) Tantárgy neve: Pszichoneurofiziológia	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Tekintettel a non-verbális terápiák jelentős testbe ágyazottságára a tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a humán pszichés funkciók neurobiológiai alapjait, működési törvényszerűségeit. Az idegrendszer felépítésének és működési alapjainak megismerése után hangsúlyt helyezünk a stressz és az érzelmek (neuro)fiziológiai vonatkozásainak bemutatására.</p> <p>Ezt követően olyan komplex neurokognitív képességek idegrendszeri és fejlődési alapjait ismertetjük, mint az emlékezés vagy az észlelés. Ezek során különös hangsúlyt helyezünk az implicit jelenségek bemutatására, s azok non-verbális terápiás jelentőségére. Sor kerül továbbá a kötődés, mentalizáció és interszubjektivitás fogalmának és idegrendszeri alapjainak leírására is. Célunk a neuropszichonálízis alapjainak megismertetése, az alkotás és művészi élmény idegrendszeri és bázisának és testbeágyazottságának bemutatása, és a test-lélek dichotómiát meghaladó szemlélet kialakítása.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<ul style="list-style-type: none"> - Pally, Regina: Az agy-lélek kapcsolat. Animula Kiadó Kft., Bp. 2007. ISBN:9789639751019 - Hámori Eszter: A kötődésemélet perspektívái – A klasszikusoktól napjainkig. Animula Kiadó, 2017. ISBN: 9789639751996 - Peter Fonagy Gergely György Elliot L. Jurist és Mary Target: affektuszszabályozás, mentalizáció és a szelf kialakulása. Oriold és Társai Kft., 2022 - Anthony W Bateman Peter Fonagy: A mentalizáció alapú terápia kézikönyve. Oriold és Társai Kft., 2020 	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. - Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, 	

technikák megismerése iránt.

- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.

- Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.

Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Osváth Anikó adjunktus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária, egyetemi docens

Az ismeretkör: **Pszichiátria művészetterapeutáknak**

Kredittartománya (max. 12 kr.): **12 kredit**

Tantárgyai: 1) **A pszichiátria alapvonalai 1-2.** 2) **A pszichodiagnosztika alapjai**

3) **Rehabilitáció és szocioterápia**

(4.) Tantárgy neve: A pszichiátria alapvonalai 1-2.	Kreditértéke: 3+3=6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 mindkét félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. és 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a fontosabb pszichopatológiai állapotok bemutatása a leendő művészetterapeutáknak. A jelenleg használatos diagnosztikai rendszerek nozológiai kategóriái mellett nagy vonalakban bemutatásra kerülnek az egyes lelki zavarok kezelési lehetőségei is. A tantárgy oktatása során különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy a leendő művészetterapeuta jövőbeli tevékenységének határait pontosan lássa, ugyanakkor multidiszciplináris team integrált tagjaként hatékonyan működni, az egészségügyi vagy szociális ellátást végző személyzet tagjaival, illetve a szupervíziót végző szakemberrel adekvátan kommunikálni tudjon.</p> <p>A két féléves tantárgy első félévében az alábbi témakörökre fókuszálunk:</p> <ul style="list-style-type: none">- A mentális zavarok felosztása- A mentális zavarok előfordulás és oki tényezői- Az ellátási rendszer felépítése, szintjei, szakemberei (a művészetterápia helye)- A kórlélektan alapfogalmai- A pszichózis fogalma. A szkizofrénia spektrum zavarai. I.-II.- A hangulatazvarok I.-II.- Szorongásos zavarok- Kényszerbetegség és a kényszerspektrum zavarai- Szomatoform zavarok és pszichoszomatika- Stresszhez és traumához köthető lelki zavarok- Disszociatív zavarok	

- Az öngyilkosság
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Németh Attila (szerk): A pszichiátria rövidített kézikönyve. Medicina, 2016. ISBN: 978 963 226 321 2
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. - Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni. - Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfolió, esettanulmány). <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Péter egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Osváth Péter egyetemi docens

(5.) Tantárgy neve: A pszichodiagnosztika alapjai	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy keretében a hallgatók megismerkednek a lélektan vizsgálati módszereinek (pszichodiagnosztika) alapelemeivel. A pszichológiai tesztek felosztásával, alkalmazásával, működésmódjuk alapfeltevéseivel. (Elemi mentális tesztek, személyiségtesztek, teljesítménytesztek stb.) Részletesebben, de a tájékozódás szintjén megismerik a klinikai gyakorlatban használt "alaptereszteket": MAWI, RO, TAT, MMPI, PFT, Szondi, valamint a rajzvizsgálati eljárások alapjait. Az elméleti oktatást oktatófilmek elemzése, illetve közös tesztelemzések egészítik ki.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom:	

Lukács, D. (2016). *A Szondi-teszt korszerű értelmezése*. Oriold és Társai. ISBN: 978-615-5443-38-1
 Mérei, F. (2002). *A Rorschach-próba*. Medicina. ISBN 963 242 663 0
 Mérei, F., Szakács, F. (szerk.) (1995). *Klinikai pszichodiagnosztikai módszerek*. Medicina. ISBN 2399974119909
 Rózsa, S., Nagybányai Nagy, O., Oláh, A. (2006). *A pszichológiai mérés alapjai. Elmélet, módszer és gyakorlati alkalmazás*. Bölcsész Konzorcium.

Ajánlott irodalom:

Bagdy, E., Pressing, L., Bugán, A., Zétényi, T. (1986). *Az MMPI-próba. Elmélet és alkalmazás*. Akadémiai Kiadó. ISBN 963-05-3963-2
 Perczel-Forintos, D. (2018). *Kérdőívek, becslőskálák a klinikai pszichológiában*. Semmelweis Kiadó. ISBN 9789633314425
 Vass, Z. (2021). *A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai – Projekció, kifejezés, mintázatok*. Flaccus Kiadó. ISBN 9786155278723

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkeznek, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.
- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.

b) képességei

- Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére.
- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni.

c) attitűd

- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.
- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.

d) autonómiája és felelőssége

- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg

Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Osváth Péter egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Osváth Anikó adjunktus

(6.) Tantárgy neve: Rehabilitáció és szocioterápia

Kreditértéke: 3

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet

A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.

A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium

A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév

Előtanulmányi feltételek (*ha vannak*): -

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A rehabilitáció célja, hogy a testi vagy lelki működéseiben sérült személyt segítse visszailleszkedni a társadalomba. Legyen képes fenntartani funkcionális képességeit úgy, hogy minél nagyobb esélye legyen az önmaga, a társadalom és a közösség számára egyaránt hasznos létre. Ne legyen részese megkülönböztető bánásmódnak, és legyenek lehetőségei a betegségéből való visszaút/ felépülés során az elfogadásra. A tantárgy oktatása során különös hangsúlyt fektetünk a pszichiátriai zavarok rehabilitációjára, melyben a művészetterápiák

a legelterjedtebben használtak, s mostanára sok tapasztalat gyűlt össze velük kapcsolatban.
A rehabilitáció feladata: a funkcionalitásban bekövetkezett károsodások felmérése, a személy és a személyiség újraépítése – egészen a lehetőségekhez mérten legjobban megvalósítható függetlenségig, aktív társas szerepig.
A rehabilitáció alapja: a társadalom rehabilitációs szemlélete, a pontos diagnózis, a végrehajtható rehabilitációs terv kidolgozása, a kliens hiányosságait javító intézkedések és technikák megtanítása és alkalmazásának elsajátítása.
A rehabilitáció módszertanát biológiai, lélektani és szociális kezelési technikák komplex alkalmazása jellemzi. Fontos cél továbbá a közösségi és a közösség számára hasznos létformák kimunkálása és azok megerősítése. A művészetterápiás módszerek az alkotás pszichológiai hatásán túl, ez utóbbi célok elérésében is segítséget jelenthetnek.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Robert Paul Liberman: Felépülés a betegségből - A pszichiátriai rehabilitáció kézikönyve. Oriold és Társai Kiadó., 2010

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.
- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.
- Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival.

b) képességei

- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni.
- Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.

c) attitűdje

- Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez.
- Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.
- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.

d) autonómiája és felelőssége

- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.
- Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.
- Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.

Ismeretkőr felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Osváth Péter egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Osváth Péter egyetemi docens

Az ismeretkör: **A segítő kapcsolati munka elmélete**

Kredittartománya (max. 12 kr.): **11 kredit**

Tantárgyai: 1) **Bevezetés a művészetterápiákba** 2) **A segítő kapcsolati munka a művészetterápiákban** 3) **Tapasztalati tanulás bázison 1-2.**

(7.) Tantárgy neve: Bevezetés a művészetterápiákba	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy célja a résztvevők számára a lelki bajokban szenvedő embereknek nyújtandó segítség új, alternatív formáinak ismertetése.</p> <p>A képzőművészet-terápia sajátossága, hogy a képi kifejeződés révén az imagináció felhasználásával lehetőség nyílik a megszokott verbális közlés mellett új kommunikációs csatorna és kapcsolat kialakítására. A képi kifejeződés a tárgyállandóság biztosítása mellett jelentősen hozzájárul az egyén aktivitásának és kreativitásának növeléséhez. A tantárgy keretén belül a hallgatók megismerik a zeneterápia alapfogalmait, hatásmechanizmusát, terápiás formáit és eszközeit. Betekintést nyernek a mozgásművészet-terápia történetébe, technikájába és terápiás vonatkozásaiba. Megismerik a pszichopatológia és pszichoterápia alapkérdéseit a filmművészet tükrében.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Case, C., Dalley, T., Reddick, D. (2022). <i>The Handbook of Art Therapy</i>. Routledge. ISBN 9781032055084</p> <p>Gray, R. (2019). <i>Art Therapy and Psychology: A Step-by-Step Guide for Practitioners</i>. Routledge. ISBN 9780815355908</p> <p>Gussak, D. E., Rosal, M. L. (2016). <i>The Wiley Handbook of Art Therapy</i>. Wiley-Blackwell. ISBN 9781118306598</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Tringer, L., Bagdy, E., Csorba, S. (1991). <i>Nonverbális pszichoterápiák</i>. Magyar Pszichiátriai Társaság. ISBN 963-7124-68-3</p> <p>Szónyi, G., Füredi, J. (szerk.) (2008). <i>A pszichoterápia tankönyve</i>. Medicina Könyvkiadó. ISBN: 978 963 226 125 6</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none">- Ismeri a művészetterápia mint szakma történetét, fejlődését, a művészetterápiás elméleteket, mint a kortárs művészeti terápiák elméleti alapjait.- Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none">- Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére.- Képes a művészetterápiás folyamat hatásának kiértékelésére. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none">-Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.	

<p>- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.</p> <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <p>- Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.</p> <p>- Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.</p>
<p>Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár</p>
<p>Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár</p>

(8.) Tantárgy neve: A segítő kapcsolati munka a művészetterápiákban	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A művészetterápiás tevékenység és a segítő munka során szükséges alapvető pszichoterápiás-mentálhigiénés ismeretek elsajátítása, a pszichés zavarok komplex terápiájában a különböző szakmák kompetenciájának; illetve a művészetterápiás szakember kompetenciájába tartozó segítői lehetőségeknek részletes áttekintése. Az alapvető pszichoterápiás irányzatok, egyéni és csoportos megközelítések bemutatása, megismerése mellett a nem-specifikus és a non-verbális, experienciális terápiák elméleti és gyakorlati területeinek eszmegbeszélésekkel is élményszerűbbé tett, kiemelt megismertetése; a segítő kapcsolatban reálisan kitűzhető célok és ezekhez rendelt, mindennapi munkában alkalmazható sajátos terápiás eszköztár elsajátítása.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Német, A., Füredi, J., Lázár, J., Somlai, Zs., (szerk.) (2021). <i>A pszichiátria magyar kézikönyve</i>. Medicina. ISBN 978 963 226 771 5</p> <p>Szőnyi, G. (szerk.) (2015). <i>A pszichoterápia tankönyve</i>. Medicina. ISBN 9789632265193</p> <p>Tringer, L. (2010). <i>A pszichiátria tankönyve</i>. Semmelweis Kiadó. ISBN 978 963 9656 42 0</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Bagdy, E. (1999). Altruizmus, segítő hivatás, személyiség. In Kállai, J., Gál, B. (szerk.) <i>Az első találkozás jelenségtárája a segítő kapcsolatban</i>. Osiris. ISBN 963-379-576-1</p> <p>Kovács, Gy. (2000). <i>A segítő kapcsolatok pszichológiája</i>. [Online]</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <p>- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.</p> <p>- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.</p> <p>b) képességei</p> <p>- Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott</p>	

<p>megtervezésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Személyre szabottan, az önkifejezés és a személyes növekedés támogatásával, hatékonyan működik együtt klienseivel a segítő kapcsolatban <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez. - Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért. - A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Prof. Dr. Fekete Sándor

(9.) Tantárgy neve: Tapasztalati tanulás bázison 1-2,	Kreditértéke: 3+3=6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 mindkét félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. és 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A „bázisok” olyan, a hallgató számára földrajzilag elérhető mentálhigiénés, pszichiátriai, preventív terápiás, rehabilitációs, szocioterápiás, gerontológiai stb.) intézmények, ahol a terápiás team a művészetterápia valamelyikét műveli. Az intézményben a hallgatók közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a páciensekkel, részt vehetnek művészetterápiás foglalkozásokon, betekintést nyerhetnek a multidiszciplináris team-ek működésébe. A hallgatók pszichológus, pszichiáter vagy művészetterapeuta irányításával és felügyeletével kapcsolódnak be a munkába. A félév végére a megszerzett elméleti és gyakorlati tapasztalataikról írásos beszámolót készítenek. A bázishelyek kijelöléséről és működéséről az egyetem és az intézmények írásos megállapodást kötnek.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik. - Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet. - Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival. - Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> -Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére. 	

-Személyre szabottan, az önkifejezés és a személyes növekedés támogatásával, hatékonyan működik együtt klienseivel a segítő kapcsolatban.

-Képes a művészetterápiás folyamat hatásának kiértékelésére.

-Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni.

c) attitűdje

-Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez.

- Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.

- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.

- A művészetterápiás tevékenységnek helyet adó intézmény működési elveihez és szabályaihoz alkalmazkodik.

d) autonómiája és felelőssége

-Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.

- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.

- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.

Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Osváth Péter egyetemi docens

Az ismeretkör: **Kultúrtörténet és művészetelmélet**

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): **12 kredit**

Tantárgyai: 1) **Művészetpszichológia 1-2.** 2) **Művészet és pszichiátria 1-2.**

3) **A művészetterápia kulturális és művészettörténeti vonatkozásai 1-2.**

(10.) Tantárgy neve: Művészetpszichológia 1-2.	Kreditértéke: 2+2=4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 mindkét félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. és 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tervezett kurzus célja, hogy általános bevezetést nyújtson a művészetpszichológia fő problémáiba. A kurzus során a hallgatók először megismerkednek a művészetpszichológiai gondolkodás történetével, legfontosabb hagyományos elméleti paradigmáival (korai kísérleti pszichológiai, biológiai-evolucionista, pszichoanalitikus, alaklélektani, kognitív és hermeneutikai elméletek). Ezután a legfontosabb lélektani folyamatok és funkciók mentén vizsgáljuk a művészi alkotómunka és a befogadó tevékenység főbb sajátosságait (érzékelés/észlelés, megismerés, gondolkodás, emlékezés, motiváció, érzelmek stb.). Foglalkozunk a művészi alkotásban és befogadásban szerepet játszó személyiségtényezőkkel és -típusokkal, a kreativitás, az intelligencia, az originalitás jelentőségével. Megvizsgáljuk az általános és speciális képességek, a művészi tehetség és a zsenialitás jelenségét. Külön kitérünk a művészet es patológia, a „zseni” és „őrült” viszonyának klasszikus problémájára és ennek újabb, kortárs elméleteire. Végül, a művészi alkotó es befogadó tevékenység kérdését a modern es posztmodern narratív pszichológia, illetve egy interszubjektív megalapozású pszichoanalitikus interpretáció-elmélet perspektívájából tekintjük át – külön kitérve a művészetterápiás vonatkozásokra is.	

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

A pszichológiai műelemzés

Freud, S.: Leonardo da Vinci egy gyermekkori emléke. In: Sigmund Freud: *Esszék*. Gondolat, 1982. 253-326. old.

Kende Anna and Illés Anikó: Hátrányos helyzetű gyerekek jelen és jövőképe. "Erős fal, kerítés, nagy kutya, állás az rendőrségnél". In *Esély Vol. 22.(4)*. 72-92. old. 2011

Illés Anikó és Eperjesi Ágnes: Pszichoanalízis a kortárs magyar képzőművészetben – mozgóképben elbeszélve In *A vászon és divány találkozása. I. Magyar Pszichoanalitikus Filmkonferencia*. DVD. 2008.

Alkotás, kreativitás, problémamegoldás, intelligencia

Taylor, I. A.: Az alkotó folyamat természete. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1973. 230-250. old.

Guilford, J.P.: Az alkotóképességek a művészetekben. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1973. 69-83. old.

Schuster, M. *Művészetlélektan*, Panem, 2005. 289-345. old.

Az alkotó személyisége

Kőváry Z.: *Kreativitás és személyiség. A mélylélektani alkotáselméletektől a pszichobiográfiai kutatásig*. Oriold és Társai Kiadó, 2012.

Frances, R.: A művészi alkotás és a személyiség. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1973. 52-56. old.

Meier, N. C.: A művészi tehetség összetevői. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1973. 41-51. old.

Révész G. : Zsenialitás és pszichózis. In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1983. 121-134. old.

A művészi alkotás pszichoanalitikus magyarázat

Halász László: *A freudi művészetpszichológia – Freud, az író*. Gondolat, 2002.

Gombrich, Ernst Hans (1998) Freud esztétikája. In: Bókay Antal – Erős Ferenc (szerk.): *Pszichológia és irodalomtudomány*. Filum, Bp. 142-152.

Dracoulides, N.N.: Szürrealista eljárások és a tudattalan kifejeződése In: Halász László (szerk.): *Művészetpszichológia*. Gondolat, 1973. 251-278. old.

A hangulat és az érzelmek hatása az alkotó folyamatra

Schuster, M. *Művészetlélektan*, Panem, 2005. 289-345. old.

Vigotszkij: *Művészetpszichológia*. Kossuth Könyvkiadó, 1968.

Mérei F.: „...vett a füvektől édes illatot.” *Művészetpszichológia* Múzsák Közművelődési Kiadó. pl. 33-52. old. ill. további részek

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Művészettörténeti, -elméleti és művészetpszichológiai ismeretekkel rendelkezik.

b) képességei

-Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.

-Képes terápiai munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány).

c) attitűdje

-Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiai ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.

-Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

-Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.

-Szakmai és nyelvi ismereteit folyamatosan fejleszti.

d) autonómiája és felelőssége

-Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült

<p>megtapasztalására, megismerésére.</p> <p>-Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.</p> <p>-Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.</p> <p>-Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.</p>	
<p>Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Herold Róbert egyetemi docens</p>	
<p>Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Bandi Szabolcs Ajtony rezidens pszichológus</p>	
<p>(11.) Tantárgy neve: Művészet és pszichiátria 1-2.</p>	<p>Kreditértéke: 2+2=4</p>
<p>A tantárgy besorolása: kötelező</p>	
<p>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet</p>	
<p>A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 mindkét félévben.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p>	
<p>A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. és 2. félév</p>	
<p>Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -</p>	
<p>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</p>	
<p>A tantárgy sajátos transz- és interdiszciplináris megközelítést alkalmazva tárgyalja a művészet és a művészi kifejeződés lélektani, pszichopatológiai vonatkozásait.</p> <p>A kétirányú megközelítés során egyrészt a képzőművészet, a filmművészet és az irodalom mellett egyéb kortárs művészeti médiumok lélektani, pszichiátriai és művészetterápiás jelentőségének, szerepének bemutatására kerül sor.</p> <p>Másrészt, a tantárgy vizsgálja a lélektani jelenségek szerepét a művészetben, a pszichopatológia sajátos felbukkanását és hatását egyes alkotóművészek munkásságában.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Schuster, M. <i>Művészetlélektan</i>, Panem, 2005.</p> <p>Kövény Z.: <i>Kreativitás és személyiség. A mélylélektani alkotáselmélethez a pszichobiográfiai kutatásig</i>. Oriold és Társai Kiadó, 2012.</p> <p>Németh Attila: <i>Művészek és pszichopatológia</i>, Medicina, 2015</p> <p>Tényi T. /2007/: Nietzsche és a pszichológia. Pécsi Tudományegyetem, 159 old., ISBN: 978-963-642-168-7</p> <p>Tényi T., Csizyiné N Cs. / 1993 /: Az Ördögűző című film indukálta traumás neurozisz esete. <i>Pszichoterápia</i>, 2, 129-130.</p> <p>Tényi T., Trixler M. / 1998 / : Margaret I. Little költészete és munkássága. <i>Pszichoterápia</i>, 7, 213 - 214.</p> <p>Varga É.J., Tényi T. /2015/ : Almodóvar filmjeinek alkotás-lélektani és befogadás-lélektani megközelítése. <i>Pszichoterápia</i>, 24, 176-184.</p> <p>Tényi T./2020/ : I.L. „Világ” című szövege és a spekulatív realizmus. <i>Psychiatria Hungarica</i>, 35, 386-388.</p> <p>Tényi T./2020/: Pilinszky színházesztétikája – egy winnicotti megjegyzés. <i>Imago Budapest</i>, 9, 148-152.</p> <p>Bókay A., Tényi T. /2022/: József Attila – pszichoanalízis – magyar irodalomtörténet. Interjú a 70 éves Bókay Antallal. <i>Psychiatria Hungarica</i>, 37, 92-106.</p> <p>Pirisi Edina Enikő: <i>Pszichoanalitikus filmkutatás. Teoretikus megközelítések és empirikus vizsgálatok</i>. Oriold és Társai Kiadó, 2023.</p> <p>Fecskó-Pirisi Edina – Lénárd Kata – Papp-Zipernovszky Orsolya: <i>A vászon és a divány találkozása. Tanulmányok filmről, pszichoanalízisről</i>. Oriold és Társai Kiadó, 2018. ISBN 978 615 5443 83 1</p> <p>Pintér Judit Nóra: <i>Az örület perspektívái. Írások pszichológia és film határvidékén</i>. JATEPress, 2016. ISBN: 978 963 315 269 0</p> <p>Herold R.: Thelonious Monk, a modern zene gényusa. <i>Psychiatric Times</i>, 2019, 4, 30-33.</p>	
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>	

<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. - Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Herold Róbert egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Herold Róbert egyetemi docens

(12.) Tantárgy neve: A művészetterápia kulturális és művészettörténeti vonatkozásai 1-2.	Kreditértéke: 2+2=4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karakter”: 100 (kredit%) gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 14 mindkét félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. és 2. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Az előadások hangsúlyozzák és a történeti és esztétikai forma jelentőségét, a stílus és modor kialakulását. A hallgatók az objektív determináció ábráinak felismerése után megtanulják az eltérések és a külön egyéni alternatívák fontosságát. Tárgyaljuk a jelentősebb művészetelméleti és -történeti elemeket, ismertetünk néhány innovatív irányzatot (úm. szürrealizmus, expresszionizmus, dadaizmus, absztrakt expresszionizmus, art brut, posztmodern stb.), illetve érintjük a pszichiátriai betegségek életforma koncepcióját. A tantárgy oktatása során kitérünk a pszichotikus művészet művészettörténeti és humán antropológiai vonatkozásaira is.</p> <p>A tantárgy a kanonizált művészettörténeti értékek mibenlétét, formai és tartalmi ismertetését filológiai értékű kibontását is tartalmazza. Kitér a művészetek történeti folyamatában általánosan felismerhető fordulópontok vizsgálatára, a konfliktusos helyzetekben megfogalmazott művészi, alkotói válaszokra. Különös hangsúlyt helyezve a klasszikus modernség területeire, tekintve, hogy ezen a téren a norma és az attól való eltérés fokozott hangsúllyal jelenik meg.</p> <p>Külön figyelmet szentelünk a pszichotikus művészet helyének a 20. század kultúrtörténete során. Bemutatjuk a korai medicinális (Mohr, Lombroso) valamint esztétikai megközelítéseit (Réja, Prinzhorn). Ezt követően ismertetjük a l'art brut mozgalmát és a 20. század 70-es éveiben definiált outsider art fogalmát, s kitérünk a pszichiátria művészet jelenlegi helyére, és megközelítéseire.</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
Pszichiátria és művészet: Psychiatria Hungarica, 1997, 6. (szerk. Hárdi I., Trixler M.)	
Kép és lélek. Psychiatria Hungarica, 2000. 4. sz. (szerk. Hárdi I.)	
Művészetpszichológia (szerk. Halász László), Gondolat. Budapest, 1983.	
Die Prinzhornsammlung, (Szerk.: Von H. Gercke és Larchov), Athenaeum, Königstein/Taunus, 1980.	
McGregor: The Discovery of the Art of the Insane. Princeton University.	

<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> -Általános tájékozottsággal rendelkezik vizuális és zeneművészeti területeken, és közülük legalább az egyiket alkotó, előadó módon műveli. -Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet. -Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival. -Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> -Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére. -Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány). <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> -Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt. -Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre. -Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról. -Szakmai és nyelvi ismereteit folyamatosan fejleszti. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> -Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére. -Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg. -Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.
Ismeretkőr felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Herold Róbert egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Tóth Eszter művészettörténész

Művészeti áganként szervezett specializáció modul

Képzőművészet-terápia / Zeneterápia

Az ismeretkőr: **Művészeti ágak megfelelő terápiák elmélete és gyakorlata**
 Kredittartománya (max. 12 kr.): **8 kredit**
 Tantárgyai: 1) **A művészeti ágak megfelelő művészetterápia elmélete és irányzatai 1-2.**

(13.) Tantárgy neve: A művészeti ágak megfelelő művészetterápia elmélete és irányzatai	Kreditértéke: 4+4=8
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. és 3. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Művészetpszichológia, A segítő kapcsolati munka a művészetterápiákban, A pszichiátria alapvonalai	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy keretében áttekintjük az adott művészetterápiás irányzat gyökereit, hagyományait és kialakulását, s végig követjük fejlődésének fontosabb állomásait egészen napjainkig. Ezt követően művészetterápiás irányzatok	

ismertetése történik – egyrészt technikai, másrészt terápia elméleti szemszögből. A történeti áttekintés célja, hogy a művészet-terápia megjelenését, önállóvá válását, jelenlegi gyakorlatának kialakulását bemutassa. Kifejtjük, hogy milyen módon gyökerezik a művészetterápia a XX. század első felében felvirágzó pszichotikus művészetben, s később hogyan fonódott össze a különböző pszichoterápiás, elsősorban pszichodinamikus iskolákkal, miféle összefüggéseket mutat a pszichiátria intézményes hátterével.

Elméleti vázként a művészet-terápiás és művészet-pszichoterápiás módszerek sajátosságait ismertetjük. Míg a szakirodalom a művészetterápia lényegét az alkotás folyamatában adják meg, addig a művészet-pszichoterápia elsősorban a létrehozott mű értelmezését jelenti az áttételes-viszonyáttételes kapcsolati közegben. A művészetterápiás irányzat elsősorban self-pszichológiai és tárgykapcsolat-elméleti kreativitás koncepciókra épül. Ahol a létrehozott alkotás, mint self-tárgy nyer értelmet, és primer gyógyító tényező. A művészet-pszichoterápia esetében a létrehozott alkotás eszköz a pszichoterápiás kapcsolat gyógyító folyamatában.

A művészetterápia elméleti hátterét elsősorban pszichoanalitikus, másrészt humanisztikus pszichológiai elméletek képviselik. A humanisztikus elméletek közös sajátossága a terápiás térben történő alkotás antropológiai szinten értelmezése. A pszichoanalitikus, dinamikus pszichológiai és self-pszichológiai teóriák közös jellemzője, hogy a terápiás térben létrejött műalkotás esszenciájaként a személyiség rejtett, tudattalan, impliciten reprezentált aspektusainak kifejeződését tekinti.

A tantárgy behatóan tárgyalja a Freud-i ösztön- és struktúraelmélet, a későbbi tárgykapcsolat elmélet, én-pszichológiai és self-pszichológiai iskolák művészetterápiás és alkotáslélektani vonatkozásait. Ismertetjük továbbá azokat a pszichoanalitikus fejlődélméleteket, melyek szorosan kapcsolódnak a művészetterápiás gyakorlattal. Bemutatásra kerül a klasszikus freudi elmélet, az ismétlési kényszer elmélete, a szublimáció fogalma, a Kris által leírt "én szolgálatába állított regresszió", a Melanie Klein teóriája a szimbólumképzésről. A továbbiakban megismerkedünk a Winnicott által kidolgozott potenciális tér, elsődleges kreativitás, átmeneti tárgyak és jelenségek fogalmával, a destrukció és alkotás kapcsolatával, illetve a Kohut-féle self-tárgy elmélet releváns vonatkozásaival. Az újabb fejlődélméleteket és a csecsemő-megfigyelés eredményeit szem előtt tartva mutatjuk be D. Stern elméletének művészetterápiás vonatkozásait, külön hangsúlyozva a preverbális self-érzetek, és a vitalitás affektusok jelenségekörét, kiemelve a non-interpretatív nonverbális terápia fontosságát. Ennek mentén kerül tárgyalásra a forma-tartalom, illetve a magány-egyedüllét kettőségének viszonya. A korai személyiség szerveződés és a terápiában felhasználásra kerülő alkotás viszonyán túl kitérünk a pszichoanalízis hagyományos, tartalomközpontú, konfliktusmodellben gondolkozó művészetterápiás tevékenységének bemutatására is.

A zeneterápiás gyakorlat szempontjából jelentős a csecsemőkutatásos pszichoanalitikus elméletekben központba került affektív hangolódás (Beebe, Stern) és „találkozás pillanata” (Boston Csoport) jelenségekör, amely a nonverbális terápiák hermeneutikai-fenomenológiai orientációjára is perspektívákat nyit. A zeneterápiás munka során az érzet és a szó, a hang és a tartalom dinamikája sajátos erőteret képez a hermeneutikai értelemteremtés során, az aktív zeneterápia, az improvizatív közös praxis a hangolódás. A preverbális találkozás világát hozza elsősorban játékba, míg a receptív zeneterápia során nagyobb hangsúly kerül a „zenei jelentés” szemiotikai aspektusaira. Különböző pszichopatológiai állapotok sajátos prizmaként törnek meg a fent bemutatott jelenségekört, amely kihívásokat, de egyben lehetőségeket is jelent a segítség során.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Pszichiátria és művészet: Pszichiátria Hungarica, 1997. 6. szám (szerk. Hárdi I., Trixler M.)

H. Wadson: Art Psychotherapy, John Wiley and Sons, 1980.

Susan Hogan: Healing Arts, The History of Art Therapy. Jessica Kingsley Publishers, London & Philadelphia, 2001.

Félelmek és boldogságok (szerk. Fodor Ildikó), DeviArt Alapítvány, Pécs, 1998.

Arthur C. Danto: Hogyan semmizte ki a filozófia a művészetet? Atlantisz. Budapest, 1997. Arnheim, R. (1979).

A vizuális élmény. Budapest: Gondolat

Bálint Mihály: Az Östörés. Akadémiai Kiadó, 1994. Bp.

Gottfried Boehm: A kép hermeneutikájához, Athenaeum, 1993/4.

Fekete S., Tényi T. / 1993 / Zeneterápia és pszichiátria. Áttekintés és tapasztalatok pszichotikusok zene csoportterápiája kapcsán. Pszichoterápia, 2, 93-99.

Fonagy, Peter - Target, Mary: Pszichoanalitikus elméletek a fejlődési pszichopatológia tükrében, Gondolat, 2005, BP.

Gerő Zsuzsa: A szublimáció elmélete Freud, Hartmann, Kris művei alapján. Magyar Pszichiátriai Társaság Pszichoterápiás Szekció Pszichoanalitikus Munkacsoportjának füzete.

Irodalomtudomány és pszichoanalízis (Szerk: Bókay A. és Erős F.) Filum, Budapest, 1998.

Itten, Johannes - A SZÍNEK MŰVÉSZETE - GÖNCÖL KIADÓ KFT, 2002, Bp.

Kris, E. : Psychoanalytic Explorations in Art. International University Press. New York, 1971.

Nemes Lívია: Alkotó és alkotás. Animula, Budapest, 1998.

Segal, H.: Bevezetés Melanie Klein munkásságába. Animula, Budapest, 1997.
 Stem, D.: The Interpersonal World of the Infant. Basic Books, New York, 1985.
 Tényi Tamás: A pszichodinamikus pszichológia a legújabb pszichiátria eredmények tükrében. Animula, Budapest, 2000.
 Tényi T. / 2002/: Ráhangolódások. A nonverbális gyógymódok jelentőségéről és hatásmechanizmusáról az újabb csecsemőkutatások tükrében. In: Hang és lélek. Új utak a zene és társadalom kapcsolatában./ szerk. Csengery Adrienn /. Budapest, Magyar Zenei Tanács. 52-61.
 Tényi T. / 2002 /: A zene, mint nonverbális kifejezési eszköz. In: Szép Kelet, Szép Nap. Zenepedagógiai szimpózium. / szerk. Fleck Erika /. Pécs. 38 - 41.
 Vikár György: Gyógyítás és öngyógyítás, Gondolat, Budapest, 1993.
 Winnicott, D. W.: Játás és valóság. Animula, Budapest. 1999

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a művészetterápia mint szakma történetét, fejlődését, a művészetterápiás elméleteket, mint a kortárs művészeti terápiák elméleti alapjait.
- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.
- Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően.

b) képességei

- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni.
- Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfolió, esettanulmány).

c) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.
- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.
- Terápiás munkája és kutatásai során betartja a szakma etikai és jogi irányelveit.

d) autonómiája és felelőssége

- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.
- Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.

Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Tényi Tamás, DSc, egyetemi tanár, Dr. Bandi Szabolcs Ajtony rezidens pszichológus

Az ismeretkör: **Metodika**
 Kredittartománya (*max. 12 kr.*): **10 kredit**
 Tantárgyai: 1) **Metodika 1-2.**

(14.) Tantárgy neve: Metodika 1-2.	Kreditértéke: 4+6=10
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 14 ill. 30 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. és 3. félév	

Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Személyiség és fejlődépszichológia ill. a Pszichiátria alapvonalai tantárgy
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>A kurzus betekintést ad a képzőművészet-terápia terápiás és művészeti technikai módszertanába. Áttekintjük a különböző eszközöket és anyagokat/ ritmus- és dallamhangszereket, azok alkalmazási lehetőségeit és az ún. esztétikai szocializáció fogalmát. A képzőművészet-terápiás metodika kapcsán sort kerítünk új, rendhagyó médiumok bemutatására is, mint a természetművészet, a tér-installáció vagy a performansz. Mindkét művészetterápiás modalitásban kitérünk az archaikus médiumok (pl. agyag, archaikus képi elemek, szimbólumok, ősi ritmus hangszerek stb.) alkalmazására, s a rítus szerepére a művészetterápiában. Bemutatjuk a digitális médiumok alkalmazási lehetőségeit, az improvizáció jelentőségét és facilitálásának módjait. Ez utóbbi kapcsán tárgyaljuk a művészetterapeuta szerepét és funkcióit, amennyiben a terapeuta nemcsak mint segítő/kísérő, hanem mint művész, oktató és befogadó/kurátor is szerepet kap.</p> <p>Bemutatásra kerülnek a különféle traumák, krízisek és pszichopatológiai állapotok melyekben a művészetterápia önmagában vagy komplex terápiák rendszerében alkalmazható, körül járjuk a „multidiszciplináris team” fogalmát. A metodikák ismertetése kapcsán a konkrét metodikák ismertetését követően külön kitérünk az egyéni és csoportos művészetterápia kereteire és a bennük rejlő terápiás potenciálokra. Bemutatjuk a non-verbális kifejeződés és a verbális reflexió lehetséges helyét a művészetterápiás folyamatban, kifejtjük a rajz- és álomelemzés analógiáit. Ezt követően kerül sor a kifejezéspathológia alapjainak megismerésére, valamint a dinamikus rajzvizsgálat alapjainak oktatására. A csoportterápiás alkalmazás lehetőségei kapcsán bemutatjuk, hogyan helyezhető el a csoportos művészet-terápia a csoportos műhelymunka.</p> <p>Kitérünk a csoportvezetés technikájára, a zenei indukció szerepére a képzőművészet-terápiában, a tematikus és spontán önkifejezés adta lehetőségekre, a bentlakásos intézményekben és az azokon kívül zajló művészetterápiás munka különbözőségeire.</p> <p>A zeneterápiás gyakorlat metodikájának ismertetése során kitérünk az aktív zeneterápia kialakulásának történetére, arra, hogy hogyan alakult ki a nonverbális kapcsolat kialakítás zenei praxisa autisztikus gyermekek, majd súlyos én-betegségben szenvedő pszichotikus, katatón páciensek kezelése során. Az aktív, improvizatív zenei gyakorlat során ismertetjük a legjelentősebb tárgykapcsolati, analitikus pszichológiai és humanisztikus pszichológiai megközelítéseket, kitérünk azokra a gyakorlati nehézségekre, amelyek a kliensekkel kapcsolatos munka során jelentkeznek, kiemelten foglalkozva a dependencia, a destruktivitás és az autisztikus elzárkózás jelenségeivel. A receptív zeneterápiás metodikák több iránya kerül ismertetésre, a hagyományos Galinska módszertan mellett, bemutatásra kerülnek újabb megközelítések mint a Bonny Method of Guided Imagery módszertana illetve relaxációs metodikák is. Kiemelt jelentőséget kap a receptív csoportterápiás munka során Winnicott potenciális tér elmélete és annak terápiaelméleti és gyakorlati vonatkozásai.</p>
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
<p>Non-verbális pszichoterápia (szerk. Juhász 5.) Animula, Budapest, 1991. Vizuális pszichoterápia (esettanulmányok) (szerk. Vera Vasarhelyi), Animula, Budapest, 1996. Judith Aron Rubin: The Art of Art Therapy. Brunner/Manuel, New York, 1984. Karl-Heinz Menzen: Grundlagen der Kunsttherapie. Ernst Reinhardt Verlag, München Basel, 2001. Xenia Lucas: Artists in Group Psychotherapy: the Emergence of Artistic Creativity. Litsas, Athen, 1980. Cathy a. Malchiodi: A gyermekrajzok megértése. Dr. Adorjáni-Dr. Koós: Történetek képei. Bíró Kiadó, 1995. Farkas - Gyebnár: Vizuális művészetek pszichológiája I-II. Szöveggyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, Hoppál Mihály: Jelképek és jelentések. MTA Néprajzi Kutatócsoport. Lantos Ferenc: Képekben a világ. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994. R. Broby-Johansen: Északi sziklarajzok. Gondolat, 1979. Jakab Irén: A képi kifejeződés a pszichiátriában. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998. Art Media as a Vehicle of Communication (ed. by Irene Jakab) The American Society of Expression, Brooklyn NY, 1991. H. Wadson: Art Psychotherapy, John Wiley & Sons, Inc. New York, 1980. Karl Jaspers: Van Gogh. Helikon Kiadó, Budapest, 1986. Pertorini Rezső: Csontváry pathográfiája. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1966. (később több kiadásban) Szabadi J. (szerk): Gulácsy Lajos. A virágünnep vége. Szépirodalmi, Budapest, 1989. Hárdi István (2004): Pszichiátria, képi kifejezés és a dinamikus rajzvizsgálat. Magyar Tudomány. 4, 433-39 . Hárdi István: Kreativitás és képi kifejezés. In: Psychiatria Hungarica. - 2006. 21. évf. 4. sz., p. 268-278. Hárdi István [1983] (2002): A dinamikus rajzvizsgálat. Medicina, Budapest Hárdi István: A pszichiátria és a művészet határán: megemlékezés Leo Navratilról (1921-2006) Folyóiratcikk,</p>

Forrás: Magyar Tudomány, 2007. 52. évf. 8. sz. p. 1016-1019.

Hárdi István: Dinamikus állatrajzvizsgálat. In: Psychiatria Hungarica. - 1991. 6. évf. 4. sz., p. 279-290.

Hárdi, I. (1992). Alkoholbetegek dinamikus rajzvizsgálata. In: Hárdi I: Az alkoholbetegség klinikumának diagnosztikus és terápiás gyakorlatából. Alkoholológiai Füzetek, 19, Budapest: Országos Alkoholológiai Intézet, 85-127.

Hárdi István. - Tariska Péter. - Urbanics Kinga: Dinamikus rajzvizsgálat demenciával járó kórképekben In: Psychiatria Hungarica. - 1996. 11. évf. 4. sz., p. 465-473.

Hárdi István: Értelmi fogyatékoság a dinamikus rajzvizsgálat (DRV) megvilágításában. In: Gyógypedagógiai Szemle. - 2001. 29. évf. 1. sz., p. 1-19.

Farkas - Gyebnár: Vizuális művészetek pszichológiája I-II. Szöveggyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994, Tényi T., Trixler M. / 1998 /: A megértés modelljei a pszichiátriai művészetben. In: Félelmek és boldogságok. /szerk. Fodor I. / Pécs, 1998, Devi Art Alapítvány. 73-78.

Trixler M., Tényi T., Gáti Á. / 1998 /: A grafikus kifejezőmód szerepe pszichotikus betegek diagnózisában és terápiájában. In: Félelmek és boldogságok / szerk. Fodor I. / Pécs, 1998, Devi Art Alapítvány, 67 - 71.

Tényi T. / 2000 /: Ketté nyit a Másik. In: Pszichiátria Művészet Kutatás. / szerk. Fekete S., Tényi T. / Pécs, Pécsi Tudományegyetem. 43 - 51.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.

- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.

-Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait.

-Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet.

-Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival.

-Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően.

b) képességei

-Képes az adekvát művészetterápiás állapotfelmérésre; a művészetterápiás folyamat egyénre szabott megtervezésére.

-Személyre szabottan, az önkifejezés és a személyes növekedés támogatásával, hatékonyan működik együtt klienseivel a segítő kapcsolatban.

-Képes a művészetterápiás folyamat hatásának kiértékelésére.

- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni. Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.

- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni.

- Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány).

e) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.

- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

- Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez.

- Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.

- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait.

Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.

- Megfelelő önismeret és társismeret jellemzi.

d) autonómiája és felelőssége

-Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.

-A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.

-Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.

<p>-Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.</p> <p>-Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.</p> <p>-Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.</p> <p>-Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.</p>
Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária egyetemi docens, Dr. Kanizsai Melinda orvos, zeneterapeuta

Az ismeretkör: **Alkalmazott művészetterápia**
Kredittartománya (max. 12 kr.): **9 kredit**
Tantárgyai: **1) Alkalmazott művészetterápia I. (prevenció, fejlesztés) 2) Alkalmazott művészetterápia II. (pszichiátria, addiktológia, rehabilitáció) 3) Alkalmazott művészetterápia III. (geriátria, szomatikus medicina)**

(15.) Tantárgy neve: Alkalmazott művészetterápia I. (prevenció, fejlesztés)	Kreditértéke:3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 20 óra az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Személyiség- és fejlődépszichológia, A pszichiátria alapvonalai, A pszichodiagnosztika alapjai	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A nonverbális terápia elméleti kérdései gyermekkorban. A képi és zenei közlés egyezményes módozatai. Kifejezési konvenciók (tér, forma, tömeg, szín, pont, vonal, folt, fény, mozgás, ritmus, dallam). A nonverbális képességek fejlődése és fejleszthetősége a gyermekkor firkától az önkifejezésig. Az egyéni rajzfejlődés és plasztika fejlődés analógiái az ősi kultúrákban. Archetípusok, ősi szimbólumok a gyermekrajzokban. A gyermekrajzok esztétikuma. A gyermekrajz mint projekciós mechanizmus. A művészeti nevelés hatásrendszere és az önkifejezés fejlesztése. A nonverbalitás adta lehetőségek a személyiség fejlődése során</p> <p>A tantárgy központi témája a művészeti terápia és fejlesztés elméleti kérdései gyermekek esetében, különös hangsúllyal az értelmileg akadályozott, részképesség zavarral, szenzoros deficittel, avagy bármely mentális zavarral élőgyermekre és adollescensekre.</p> <p>Bemutatásra kerül a nonverbalitás alkalmazása a gyógypedagógiában, az értelmileg sérült gyermekek nonverbális kifejeződése, sajátos közlései. A nonverbális közlés fejleszthetőségének lehetőségei fejlődésben akadályozott, intellektuálisan deficitesek gyermekek esetén.</p> <p>A képzőművészet és a zene terápiai alkalmazása a gyógypedagógiában.</p> <p>Terápiás lehetőségek a gyógypedagógiában: a nonverbalitás nyújtotta speciális korrekciós lehetőségek a személyiségfejlesztésben fogyatékos gyermekeknél. Kognitív funkciók erősítése; megismerő funkciók, akarati szféra, vizuális emlékezet, differenciálás fejlesztése. Esettanulmányok enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékosok művészeti terápiajáról.</p> <p><u>Foglalkozik a tantárgy a Kodály zenepedagógia hagyományainak releváns vonatkozásaival, Kokas Klára meghatározó munkásságával, amely utóbbi jól illeszkedik a korszerű integratív művészetterápiás praxisok módszertanába és elméleti rendszerébe.</u></p>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal	

(szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Gerő, Zs. (2002). A gyermekrajzok esztétikuma és más írások. Budapest: Flaccus</p> <p>Hoppál Mihály: Sámánok. Helikon, 1979.</p> <p>Sándor-Horváth: Képzőművészeti pedagógia terápia. Bárczi GYPTKF, 1995.</p> <p>Sándor Éva: "Szabad festés védelem alatt". Bárczi GYPTKF, 1996.</p> <p>Vizuális képességek fejlődése. (Szerk.: dr. Kárpáti Andrea) Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.</p> <p>Zolnay Vilmos: A művészetek eredete. Magvető, 1983.</p> <p>Bálványos-Huba: Esztétikai művészeti ismeretek. Balassi, 1998.</p> <p>Bakos-Bálványos-Preisinger-Sándor: A vizuális nevelés pedagógiája. Balassi, 2000.</p> <p>Feuer Mária: A gyermekrajzok fejlődés lélektani vonatkozásai. Grafologika III. 3. 1991.</p> <p>Feuer Mária: A gyermekrajz mint projekciós mechanizmus. Grafologika III. 3. 1991.</p> <p>Gerő, Zs. (2002). A gyermekrajzok esztétikuma és más írások. Budapest: Flaccus</p> <p>Székácsné Vida Mária: A művészeti nevelés hatásrendszere. Akadémiai Kiadó, 1980.</p> <p>Simon M., Lénárd K., Tényi T., Trixler M. / 2001 /: Creativity - Affect - Form. In: Developmental Aspects of Creativity. / ed. I. Jakab / Proceedings ASPE Congress Boston 2000, 243 - 251.</p> <p>Lénárd K., Simon M., Tényi T., Gáti Á., Trixler M. / 2001 /: The Intersubjective Aspects of Psychiatric Patients' Mother-Child Drawings. In: Developmental Aspects of Creativity. /ed. I. Jakab / Proceedings ASPE Congress Boston 2000, 253- 262.</p> <p>Trixler M., Gáti Á., Tényi T. / 2001 /: From Psychopathology of Expression to Art Therapy and Art Psychotherapy. In: Developmental Aspects of Creativity . / ed. I. Jakab / Proceedings ASPE Congress Boston 2000, 93 - 99.</p> <p>Tényi T. / 2002/: Ráhangolódások. A nonverbális gyógymódok jelentőségéről és hatásmechanizmusáról az újabb csecsemőkutatások tükrében. In: Hang és lélek. Új utak a zene és társadalom kapcsolatában./ szerk. Csengery Adrienn /. Budapest, Magyar Zenei Tanács.52-61.</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. - Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik. - Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rendelkezik fejlődépszichológiai alapismeretekkel és ismeri azok művészetterápiás vonatkozásait. - Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait. - Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre. - Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez. - Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért. - A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi. - Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra. 	
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Simon Mária egyetemi docens	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus	

(16.) Tantárgy neve: Alkalmazott művészetterápia II. (pszichiátria, addiktológia,	Kreditértéke: 3
---	------------------------

rehabilitáció)	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 20 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Személyiség és fejlődépszichológia, A pszichiátria alapvonalai	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy a képzőművészet-terápiás módszer alkalmazási lehetőségeit mutatja be a pszichózisok kezelésének kontextusában. Tárgyalja továbbá a neurotikus kórképek, a hangulatzavarok, az evészavarok, a pszichotrauma, a gyász és az addiktológiai kórképek képzőművészet-terápiás megközelítésének lehetőségeit. Kitér a krónikus pszichiátriai zavarok rehabilitációjában való alkalmazhatóságra, valamint az életminőségre gyakorolt hatásra. Bemutatja azt is, hogy multidiszciplináris team tagjaként hogyan alkalmazható a művészetterápia, illetve hogyan <u>illeszhető</u> egyéb terápiás modalitásokkal.</p> <p>Bemutatja a tantárgy, hogy a zeneterápia hogyan használható a súlyos autisztikus, katatón vagy depressziós páciensek elérésére, akik esetében a verbális kapcsolat kialakítás nem vagy alig lehetséges. A kapcsolat kialakítása, a katartikus kitörés segítése a pszichotikus világ létrehozta elzártságból fontos lehetőség a pszichózisok dinamikus pszichiátriai kezelése során, ahol az Arieti, Ammon, Benedetti és Arthur Janov gyakorlatához való kapcsolódás felmutatására kerül sor a tantárgy keretei között. A receptív terápia széles indikációs körben alkalmazható, a súlyos regresszív állapotok mellett neurotikus személyiség szerveződési szintek esetében is hasznos az ellenállás és az áttétel kezelésében és feldolgozásában.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>A schizofrenia pszichoterápiája (szerk. Trixler M.) POTE, Pécs, 1996. Art, Psychotherapy and Psychosis (ed. by K. Killick & J. Schaverien), Routledge, London, 1997. Leo Navratil: Schizophrenie und Kunst, Fischer Taschenbuch Verlag GmbH, Frankfurt am Main, 1997. Non-verbális pszichoterápia (szerk. Juhász S.) Animula, Budapest, 1991. Susan R. Mankin: More Than Just a Meal. The Art of Eating Disorders. Jessica Kingsley. Publishers. London & Philadelphia, 2000. Art Therapy in Group (ed. by Sally Skaife and Val Huet) Routledge, London, 1998. Hipnózis-Hipnoterápia (szerk.: Vértes Gabriella), Medicina, Budapest, 2006. C.G. Jung: Mandala (Képek a tudattalanból), Édesvíz kiadó, Budapest, 1999. Wadeson, H.: Art Psychotherapy. John Wiley & Sons, Inc. New York, 1980. Gyász (szerk.: Pilling János), Medicina, Budapest, 2003. Geretsegger, M., Mössler, K. A., Bieleninik, L., Chen, X.-J., Heldal, T. O., & Gold, C. (2017). Music therapy for people with schizophrenia and schizophrenia-like disorders. <i>Cochrane Database of Systematic Reviews</i>. doi:10.1002/14651858. cd004025. pub. De Backer, J. (2008). Music and Psychosis. <i>Nordic Journal of Music Therapy</i>, 17(2), 89–104. doi:10.1080/08098130809478202 Simon M., Tényi T., Trixler M. / 2006 /: A szkizofrénia művészetterápiája. A szkizofrénia pszichoterápiája (szerk. Trixler M., Tényi T.) Medicina, Budapest, 129-145. Tényi T., Martin L., Pórszász G. / 1990 /: A zenei élmény transzformációja a potenciális térben: schizofrének receptív zeneterápiájával kapcsolatos tapasztalatok. In: Zeneterápiás előadások 2. / szerk. Konta I./ Intaháza. 55-60. Martin L., Tényi T. Pórszász G. / 1990 /: Csoportos induktív zeneterápia helye pszichotikusok többszintű csoportterápiás rendszerében. In: Zeneterápiás előadások.2. / szerk. Konta I. / Intaháza. 61-66. Pórszász G., Martin L., Tényi T. / 1990 /: Csoportos induktív zeneterápia pszichotikus betegekkel. In: Zeneterápiás előadások 2. / szerk. Konta I. / Intaháza. 67 - 72.</p>	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	

- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.
- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.

b) képességei

- Rendelkezik fejlődépszichológiai alapismeretekkel és ismeri azok művészetterápiás vonatkozásait.
- Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait.
- Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet.
- Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival.
- Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően.

c) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.
- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.
- Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez.
- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.
- Megfelelő önismeret és társismeret jellemzi.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.
- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.
- Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.

Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária egyetemi docens, Prof Tényi Tamás DSC, egyetemi tanár

(17.) Tantárgy neve: Alkalmazott művészetterápia III. (geriátria, szomatikus medicina)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) elmélet	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 20 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Pszichoneurofiziológia, A pszichiátria alapjai, A pszichodiagnosztika alapjai	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Napjainkra egyre több szomatikus betegség válik kezelhetővé, ezzel párhuzamosan növekszik a krónikus, gyakran súlyos testi betegséggel élők száma, akiknél a testi betegségek kezelése mellett egyre hangsúlyosabb a mentális jóllét és az életminőség javítása is, amiben a művészetterápiák is szerepet kapnak. Növekszik továbbá az időskorú lakosság aránya is, akik szintén sajátos kihívások elé állítják az egészségügyi és szociális ellátórendszert, s akiknél a művészetterápia sajátos igényeket céloz meg.	

A tantárgy oktatásán belül a pszichoszomatika alapelveinek bevezetését követően rátérünk az onkopszichológia ismertetésére, majd tárgyaljuk a művészetterápiák adta terápiás lehetőségeket onkológiai páciensek esetében. Mára számos adat bizonyítja, hogy mind a receptív, mind az expresszív zene- és képzőművészetterápia csökkenti a szorongást és depressziót, elsősorban azért, mert társas élménnyel jár és segíti a szavakkal el nem mondható érzelmek kifejezését, szabályozását. A művészetterápia javítja az életminőséget, csökkenti a terápiás beavatkozások során megélt tüneteket, a testi változások mentén fellépő önértékelési problémákat, valamint alkalmazható terminális betegek kíséretében is.

A tantárgy másik fókuszja az idős kor, melyet az aktív öregedés egyéni és társadalmi dimenziói felől közelítünk. Az idősödés pszichológiáját bemutatva, kitérünk a pszichopatológiai állapotokra, azok terápiás, elsősorban művészetterápiás lehetőségeire. Külön kitérünk a típusosan időskorban jelentkező neurokognitív zavarokra (demenciák), s a demenciákban alkalmazható művészetterápiás gyakorlatokra, illetve azok elméletére, lehetséges hatásmechanizmusaira.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Császár Gyula: Pszichoszomatikus orvoslás. Medicina, Budapest, 1980.

Sylvia Dolce: Art Therapy in Psychosomatic Medicine: Using Art and Guided Imagery to Promote Affect Regulation. Lambert Academic Publishing, 2010. ISBN 9783838350837

Riskó Ágnes: A test, a lélek és a daganat, Animula, Budapest, 1999.

Riskó Ágnes: Pszichoanalitikus onkopszichológia, Oriold és Társai, Budapest, 2021.

Horti József, Riskó Ágnes (szerk.): Onkopszichológia a gyakorlatban, online 2. kiadás. I és II. kötet. Budapest, 2017.

https://mek.oszk.hu/16600/16625/pdf/16625_1.pdf

https://mek.oszk.hu/16600/16625/pdf/16625_2.pdf

Kállai János – Varga József – Oláh Attila (szerk.): Egészségpszichológia a gyakorlatban, Budapest, Medicina, 469–491.

Kállai János – Kaszás Beáta – Tiringner István (szerk.): Az időskorúak egészségpszichológiája, Budapest, Medicina, 151–178.

Rajna Péter (2015): Kopva fényesedni? A mentális öregedés kihívásai, Budapest, Medicina

Nancy A. Nainis: Approaches to Art Therapy for Cancer Inpatients: Research and Practice Considerations. Art Therapy (Journal of the American Art Therapy Association) 25(3) pp. 115-121 © AATA, Inc. 2008.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait.

- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.

b) képességei

- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni. Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.

- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni.

- Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány).

c) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.

- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

- Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez.

- Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.

- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét. Terápiás munkája és kutatásai során betartja a szakma etikai és jogi irányelveit.

- A művészetterápiás tevékenységnek helyet adó intézmény működési elveivel és szabályaihoz alkalmazkodik.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.
- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.
- Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.
- Tudatában van a művészetterápiás tevékenység egyéni, társas és társadalmi, kulturális és környezeti hatásainak.
- Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.
- Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.

Ismeretkőr felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Simon Mária egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Varga Júlia tanársegéd

Az ismeretkőr: **Önismeret, szupervízió**

Kredittartománya (max. 12 kr.): **8 kredit**

Tantárgyai: **1) Esetelemzés, szupervízió 1-2. 2) Önismereti csoport 1-2. 3) Társterápiák 1-2.**

(18.) Tantárgy neve: Esetelemzés, szupervízió 1-2.	Kreditértéke: 2+2=4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 7 mindkét félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. és 4. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): A pszichológia alapjai, A pszichiátria alapvonalai, Rehabilitáció és szocioterápia	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A tantárgy oktatása során a hallgatók esetmegbeszéléseken vehetnek részt. Kezdetben az oktató által prezentált esetek kapcsán szerezhetnek betekintést a művészetterápiás esetvezetésbe, az alkotó tevékenység facilitálásának és kísérésének módszertanába, az emberi és terápiás határok tartásában. Betekintést nyerhetnek annak módszertanába, hogy hogyan hozható létre és tartható fenn egy biztonságos és reflektív tér, melyben lehetséges az introspekció, az önexploráció és a tartalmak kreatív újra rendezése és kifejezése, valamint a személyes növekedés.</p> <p>A tantárgy további részében a hallgatók saját, gyakorlatuk kapcsán tapasztalt, szupervízióval vezetett eseteiket prezentálják - az etikai szabályok szigorú betartásával, s kapnak segítséget a fent említett folyamatok alkalmazásában, a terápiás tér tartásában, a kliensek kísérésében. Ezáltal gyakorlatot szerezhetnek kompetencia határaik meghúzásában, az esetdokumentálás módszertanában és etikájában, elsajátíthatják a szupervíziós esetmegbeszélések lényegi mozzanatait, kommunikációs jellemzőit, s a szupervíziós segítség visszafogását saját gyakorlatukba.</p> <p>A tantárgy célja továbbá, hogy a hallgatókat felkészítse az esettanulmányok és esetprezentációk módszertanára, a szakdolgozat esetismertetési részének összeállítására.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	

a) tudása

- Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik.
- Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. ű
- Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait.
- Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet.

b) képességei

- Ismeri a művészetterápia gyakorlatának jogi szabályozását és etikai alapjait.
- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni.
- Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.
- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni.
- Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány).

c) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.
- Fel- és elismeri az orvosi és pszichoterápiás gyógyító területekhez képest tevékenységi területének határait. Pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervízióval végzi tevékenységét.
- Terápiás munkája és kutatásai során betartja a szakma etikai és jogi irányelveit.
- A művészetterápiás tevékenységnek helyet adó intézmény működési elveihez és szabályaihoz alkalmazkodik.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.
- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.
- Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.
- Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben

Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Varga Júlia tanársegéd, Dr. Pusztai Katalin pszichiáter, pszichoterapeuta, klinikai szakorvos

(19.) Tantárgy neve: **Önismereti csoport 1-2.**

Kreditértéke: **1+1=2**

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat

A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 30 mindkét félévben.

A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy

A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. és 4. félév

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): A pszichológiai alapjai, Személyiség és fejlődépszichológia, A segítő kapcsolati munka a művészetterápiákban

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A résztvevők saját, tapasztalati betekintést nyernek az önkifejezés és önreflexió folyamatába. A tantárgy során lehetőség nyílik a különböző emocionális tartalmak kifejezésére, azok megértésére. A hallgatók megtapasztalhatják a reflektivitás erejét, és a nonverbális és verbális tartalmak összekapcsolásának lehetőségeit és hatását. Kitérünk a zenei indukció hatásának képi megjelenésére, a különböző vitalitási affektusok megjelenítésének lehetőségeire, majd az improvizatív expresszív technikák kipróbálást követően a résztvevők a különböző témajazok elkészítésében is szerezhetnek tapasztalatokat.

<p>A tantárgy oktatása kis létszámú csoportos formában zajlik így élményszintű és reflektív csoportdinamikai, társas, kommunikációs és interperszonális jelenségeket is látótérbe hoz.</p> <p>A tantárgy nem hivatott az egyéni önismereti sajátélményt pótolni, sokkal inkább a különféle emocionális formák és tartalmak nonverbális kifejezésének technikájába próbál bevezetni a saját tapasztaláson keresztül.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>	
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alapismeretekkel rendelkezik a mentális zavarok területén, azok kezelési lehetőségeit, különösen prevencióját és rehabilitációját illetően. Általános tájékozottsággal rendelkezik a speciális intézményekről, amelyekben művészetterápiás tevékenység folyik. -Megfelelő pszichológiai és pszichopatológiai ismeretekkel rendelkezik, és ismeri ezek művészetterápiás vonatkozásait. Ismeri a segítő kapcsolati munka elméletét, s annak művészetterápiás vonatkozásait. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni. <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elkötelezett a segítő tevékenység iránt, toleranciával és empátiával közelít a problémákkal rendelkező emberek felé. Előítéletektől mentesen közelít a különböző társadalmi és kulturális háttérű kliensekhez. - Megfelelő önismeret és társismeret jellemzi. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére. 	
<p>Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus</p>	
<p>Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus, Dr. Osváth Péter egyetemi docens, Dr. Pusztai Katalin pszichiáter, pszichoterapeuta, klinikai szakorvos, Telek Lilla zeneterapeuta, pszichológus</p>	
<p>(20.) Tantárgy neve: Társterápiák 1-2.</p>	<p>Kreditértéke: 2+2=4</p>
<p>A tantárgy besorolása: kötelező</p>	
<p>A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 (kredit%) gyakorlat</p>	
<p>A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 14 mindkét félévben.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy</p>	
<p>A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3. és 4. félév</p>	
<p>Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): Bevezetés a művészetterápiákba, Művészetpszichológia, Művészet és pszichiátria</p>	
<p>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása</p>	
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a specializációjukon kívül eső művészetterápiás módszerek gyakorlatába. Az oktatás csoportos és gyakorlati jellegű, workshopok formájában ad élményszerű ismereteket a többi művészetterápiás módszer működésébe, technikáiba. A cél, felkészíteni a hallgatókat más művészeti ágak terapeutáival való későbbi együttműködésre, valamint arra, hogy saját terápiás gyakorlatukba is beemeljenek majd egyéb nonverbális elemeket is.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a művészetterápia mint szakma történetét, fejlődését, a művészetterápiás elméleteket, mint a kortárs művészeti terápiák elméleti alapjait.
- Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival.
- Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően.

b) képességei

- Képes multidiszciplináris gyógyító team tagjaként hatékonyan működni; és a pszichiáter szakorvosi, pszichológusi szupervíziót alkalmazni.
- Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.
- Képes a művészetterápia korszerű eredményeit saját terápiás munkájában alkalmazni.

c) attitűdje

- Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.
- Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

d) autonómiaja és felelőssége

- Felelősséget érez az általa vezetett művészetterápiás folyamatokért, az abban résztvevő kliensekért és alkotásaikért.
- A gyakorlati munkáját felelősséggel, személyre szabott terápiás program szerint, adekvát szupervízió mellett végzi.
- Szakmai és etikai szempontok figyelembevételével képes a döntéshozatalra.

Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Hamvas Edina klinikai szakpszichológus, Dr. Kanizsai Melinda orvos, zeneterapeuta

Az ismeretkör: **Művészeti ágak megfelelő alkotói / előadói gyakorlat**

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): **20 kredit**

Tantárgyai: 1) **Műtermi / próbatermi szakmai tevékenység 1-2-3-4.** 2) **Művésztelep / mesterkurzus**

(21.) Tantárgy neve: Műtermi / próbatermi szakmai tevékenység 1-2-3-4.	Kreditértéke: 5+5+3+3=16
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. / konz. és óraszám: 50+50+30+30=160 az adott félévekben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): folyamatos alkotótevékenység bemutatása	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): „kipakolás”, kórus vagy zenekari részvétel, digitális zene publikálása	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1, 2, 3, 4,	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A különböző szintű előtanulmányokhoz igazodva, a tantárgy legfőbb feladata, a specializációnak megfelelő ág terápiás célú gyakorlatának megismerése, alkalmazása és a közvetítés módjainak az elsajátítása. A tantárgy feladata, hogy a hallgató autonóm alkotó- és/vagy előadótevékenységének minden terápiás vonatkozását fölismerje és alkalmazza.	
Képzőművészet terápián az ismeretanyag:	

1. szemeszter:

Festészettechnikai eljárások, anyagismeret: többek között szürrealista technikák (automatikus rajzolás, festés, kalligráfia / bulletizmus / kollázs / kubománia / dekalkománia / frottázs / grattázs / csorgatás / folytatás / monotípiá / márványozás / flóderezés stb.). Ecset, festőkés. spakli, rakli, spatulya, szivacsok, rongyok, gumik, kefék, flóderek, sablonok, festő hengerek, kicsapózsínórok, vonalhúzó, kaparók, csiszolók, hőpisztoly, spray, airbrush stb. és a maszkolás alkalmazása.

2. szemeszter:

Minták és ornamentikák, ornamens és minta kapcsolata (fraktál, kontraszt, spirálok, koncentrikus körök, arabeszkok stb.). Formatanulmányok (mintázás, faragás, konstrukciók). A magyar népi motívumok szimbolikus erejű terápiás hatása és annak adaptálása a képalkotásban.

3. szemeszter:

Aleatoria (automatizmus), improvizáció, imagináció, intuíció, invenció, projekció a képalkotás és a téralakítás gyakorlatában.

4. szemeszter:

Önálló alkotások kivitelezése általában az outsider-art, az art-brut, a pszichedelikus, a naiv és a népművészet, illetve az infantilis, deviáns és több szubkulturális jelenség pl. street art (graffiti / stencil, matrica stb.), természetművészet köréből. A képzés teljes ideje alatt rajzolt, festett, faragott, mintázott stb. művek alkotása a fentiek jegyében.

Zeneterápián az ismeretanyag:

1. szemeszter:

Előadó-művészeti csoport (kórus: vegyes vagy nőikar; zenekar: fúvós vagy szimfonikus) próbáin aktív részvétel a hallgató hangszeres tudásának megfelelően.

Barokk, Bécsi Klasszika, Romantika, Századforduló, Neoklasszika korszakok stílusjegyeinek, formavilágának megismerése, előadása és alkalmazhatósága a zeneterápia területein.

2. szemeszter:

Előadó-művészeti csoport (kórus: vegyes vagy nőikar; zenekar: fúvós vagy szimfonikus) próbáin aktív részvétel a hallgató hangszeres tudásának megfelelően.

Hangszer és anyagismeret, felkészülés a zeneterápiás gyakorlatra

A tantárgy keretében a hallgatók megismerik a receptív zeneterápiás foglalkozásokon alkalmazott, alkalmazásra ajánlott zeneművek stílus béli, kompozíciós sajátosságait. Jelentős irodalomismerettel gyarapodnak. Néhány mű estében feldolgozásra kerül a kompozíció várható pszichés hatásmechanizmusának kérdésköre. Szintén ebben a szemeszterben kerül sor az aktív zeneterápiás foglalkozásokon használt hangszerek megismerésére, játékmódjuk alapjainak elsajátítására, azon kompozíciós alapismeretek praktikus készségszintű feldolgozására, amelyek az improvizatív aktív zeneterápiás foglalkozások vezetéséhez szükségesek, ezáltal felkészülnek a klinikai gyakorlati éveikre.

3. szemeszter:

Előadó-művészeti csoport (kórus: vegyes vagy nőikar; zenekar: fúvós vagy szimfonikus) próbáin aktív részvétel a hallgató hangszeres tudásának megfelelően.

Kreatív zenei játékok alkalmazhatósága a zeneterápia területén. Zenei elemek, motívumok, mondatok, formák előadása alapszintű zenei eszközökkel. Elektronikus zenei alkotások, gyakorlatok.

4. szemeszter:

Előadó-művészeti csoport (kórus: vegyes vagy nőikar; zenekar: fúvós vagy szimfonikus) próbáin aktív részvétel a hallgató hangszeres tudásának megfelelően.

Improvizáció a zeneterápiás gyakorlatban

Az improvizáció a hétköznapi életnek éppúgy szerves része, mint bármilyen szakterületnek, és a művészetben éppúgy megtalálható, mint a tudományban. Az improvizáció kreatív tevékenység, mely nem passzív befogadásra, hanem sokirányú aktivitásra épül, amelyben a kíváncsiságnak, az önálló megoldásnak és a létrehozásnak jut rendkívül fontos szerep.

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott* irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Képzőművészet terápia specializáció:

The artist's handbook of materials and techniques by Ralph Mayer Viking publishing

ISBN 067083716

Wehlte, Kurt: A festészet anyagai és technikái. Balassi Kiadó, Budapest, 2004,

ISBN 9789635065783

Sárközi Róbert: Grafikai technikák - A fametszettől a szitanyomásig. Corvus, Magnus Andersen Com, Budapest, 2002, ISBN 9632022866, 9789632022864

A képzőművészet iskolája I., Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Budapest, 1979.

ISBN 963-336-182-6

Az outsider-art, az art-brut, a pszichedelikus, a naiv és a népművészet, illetve az infantilis, deviáns és több szubkulturális jelenség legfőbb alkotóinak és alkotásainak forrásai.

Zeneterápia specializáció:

Lantos Ferenc-Apagyi Mária: A zenei és vizuális adottságok összefüggése és fejleszthetőségük (1992)

Fritz Hegi: Improvisation und Musiktherapie (Jungfermann Verlag, Paderborn, 1997), ISBN 9783873872707

Grove Music Online zenei lexikon

Diményi Judit: Hang-Játék, Zeneműkiadó, Budapest, 1981, ISBN 9633303923

Sáry László: kreatív zenei gyakorlatok, Jelenkor kiadó, Budapest, 2010, ISBN 9789636764852

Szabolcsi Bence: A zene története, Zeneműkiadó vállalat, Budapest, 1958, ISBN 9789630989008

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (*tudás, képesség* stb., *KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

-Általános tájékozottsággal rendelkezik vizuális és zeneművészeti területeken, és közülük legalább az egyiket alkotó, előadó módon műveli.

-Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet.

-Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival.

-Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően.

b) képességei

-Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére.

-Képes terápiás munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány).

c) attitűdje

-Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiás ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt.

-Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre.

-Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról.

-Szakmai és nyelvi ismereteit folyamatosan fejleszti.

d) autonómiája és felelőssége

-Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére.

-Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg.

-Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.

Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Hegyi Csaba, egyetemi docens, DLA

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Burkus Judit DLA adjunktus, Dr. Hegyi Csaba, egyetemi docens, DLA, Dr. Varga Tünde adjunktus, DLA, Dr. Zsin Bence DLA óraadó, Dr. Hoffner Tibor adjunktus, DLA, Dr. Kanizsai Melinda orvos, zeneterapeuta

(22.) Tantárgy neve: Művésztelep / mesterkurzus	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”:100% (kredit%) gyakorlat	
A tanóra típusa: <u>gyak.</u> és óraszám: 20 az adott félévben.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): nyári gyakorlat a 2. félévet követően	

Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>Képzőművészet terápiaán az ismeretanyag:</p> <p>A művésztelep lehetőséget ad a szabadabb és intenzívebb, több napos folyamatos alkotóművészeti tevékenységre és az első évben megszerzett alkotói terápiai feladatok gyakorlására. Fejleszti a szakmai önállóságot, közös műelemzések révén a kritikai, önismereti készséget. Megteremti a feltételeit az eddigi alkotói tevékenységtől eltérő műfajok gyakorlásának (természet-művészet, fotográfia, videóművészet, Arte Povera, Land Art, Street Art, és egyéb, egyben digitális szubkulturális képpalkotói módszerek). Célja, hogy elősegítse a különböző osztályok és évfolyamok, vagy szakok hallgatói közötti szakmai közösségépítést, hogy teret adjon a kísérletezésnek, a kötetlenebb művészi gyakorlatnak. A művésztelep vezetését a szaktanárok végzik meghatározott vagy esetenként személyre szabott tematikák mentén.</p> <p>Zeneterápiaán az ismeretanyag:</p> <p>A szakmai felkészüléshez szorosan kapcsolódik, hogy az intézet vagy külső intézmény által szervezett mesterkurzusokon, szemináriumokon a hallgató megismerje szakterületének előadói gyakorlatát, kutatási eredményeit, aktív vagy passzív részvétel formájában szélesebb körű szakmai tapasztalatot szerezzen. A minden félévben meghirdetett „Szakmai hetek” -en mesterkurzusok, hangversenyek, előadások zajlanak. A képzés során a hallgató választása szerint végzi el a kurzust.</p>
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Megegyezik a szakmai törzsanyag tárgyainak irodalmával.
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség</i> stb., <i>KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
<p>a) tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> -Általános tájékozottsággal rendelkezik vizuális és zeneművészeti területeken, és közülük legalább az egyiket alkotó, előadó módon műveli. -Ismeri a művészetterápia (és a hozzá kapcsolódó szakmai területek) kommunikációs és prezentációs eszközeit, módszereit, csatornáit, ismeri és érti a szaknyelvet. -Ismeri és érti a művészetterápia kapcsán felmerülő szakmai problémákat, valamint tisztában van azok kulturális és társadalmi vonatkozásaival. -Alapos kritikai ismeretekkel rendelkezik a szakma releváns elméleteit, kérdéseit és vitáit illetően. <p>b) képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> -Képes a létrejövő alkotások esztétikai értékelésére és azok művészi értékének felismerésére. -Képes terápiai munkáját magas szintű szakmai formában megtervezni és megvalósítani, s mindezt magas szinten kommunikálni (portfólió, esettanulmány). <p>c) attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> -Nyitott, érdeklődő és motivált a művészetterápiai ismeretek, bizonyítékalapú módszerek, irányzatok, technikák megismerése iránt. -Nyitott a sokoldalú módszertani megközelítésre. -Klienseit – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt eljárásról, módszerekről, illetve ezek várható hatásáról. -Szakmai és nyelvi ismereteit folyamatosan fejleszti. <p>d) autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> -Folyamatosan mélyíti önismeretét, s dolgozik személyes növekedésén. Saját kreatív alkotótevékenysége révén fejleszti reflexivitását. Törekszik a kreatív folyamatok növekedést elősegítő hatásának elmélyült megtapasztalására, megismerésére. -Tájékozódik szakmai kérdésekben, kritikai álláspontját szakértői segítséggel hozza meg. -Felismeri és megfelelően reagál az etikai és jogi dilemmákra, alkalmazza az etikai döntéshozatal modelljeit. Szerepet és felelősséget vállal a szakma fejlődésében, részt vesz a szakmai közéletben.
Ismeretkör felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Hegyi Csaba, egyetemi docens, DLA
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Hegyi Csaba, egyetemi docens, DLA, Dr. Hoffner Tibor adjunktus, DLA

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli) <i>(ha a KKK szerint előírt)</i> kreditértéke: 4 időtartama teljes idejű képzésben: 120 óra
jellege: összefüggő, tantervi helye: 2. és 3. félév
Tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok
<p>Az összefüggő szakmai gyakorlat köznevelési vagy gyógypedagógiai intézményekben vagy pszichiátriai és rehabilitációs intézményekben vagy speciális felnőtt és ifjúsági otthonokban a szakmai felelős által megadott követelmények alapján szakmai felügyelettel végzett gyakorlat.</p> <p>2. szemeszter: A szemeszter elején terápiás terv összeállítása szupervizor irányításával. Gyakorlat a befogadó intézményben: 10 terápiás alkalom a kiválasztott intézményben, melyet a szemeszter elején készít elő a hallgató a szupervizorával.</p> <p>3. szemeszter: 2. szemeszter terápiás folyamatának kiértékelése és feldolgozása szupervizor irányításával.</p>
A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei:
esettanulmányok, témakidolgozások bekérése
Intézményi felelős <i>(név, beosztás)</i> : Dr. Hegyi Csaba, egyetemi docens, DLA